

Sesja węglowa XVI Europejskiego Kongresu Gospodarczego - s. 7

Rozmowa z koordynatorką prac o wpis Barbórki
i tradycji górniczych na Listę reprezentatywną
niematerialnego dziedzictwa kulturowego - s. 12

POLSKA GRUPA
GÓRNICZA S.A.

Największy producent
węgla kamiennego w Unii Europejskiej

www.pgg.pl

Czy transformacja przyniesie dobrobyt?

W Katowicach padły ważne pytania

Przedstawiciele Polskiej Grupy Górniczej S.A. z prezesem zarządu Leszkiem Pietraszkim uczestniczyli we wtorek 7 maja 2024 r. w inauguracji XVI Europejskiego Kongresu Gospodarczego z udziałem przewodniczącej Komisji Europejskiej Ursuli von der Leyen i premiera RP Donalda Tuska, którzy przedstawili „plan dla Europy”, mówiąc m.in. o potrzebie sprawiedliwej transformacji służącej dobrobytowi mieszkańców, obronie granic i gospodarki UE.

Premier przybył wraz z ministrami rządu, którego wyjazdowe posiedzenie zaplanowano we wtorek właśnie w Katowicach. Gość specjalny XVI Europejskiego Kongresu Gospodarczego – przewodnicząca KE Ursula von der Leyen w przemówieniu do zgromadzonych w Międzynarodowym Centrum Kongresowym podkreśliła, że „Katowice są symbolem transformacyjnej siły Polski i jej mieszkańców”.

Chwaliła nasz kraj za wkład w pomyślność UE:

– *Polska powraca jako lider Europy! Polska napędza naszą gospodarkę, dążąc do skoku naprzód w dziedzinie obrony i w dziedzinie konkurencyjności. Ale także jest krajem, który podnosi alarm, zwracając uwagę na niektóre zagrożenia naszych społeczeństw* – przyznała von der Leyen, która zapowiedziała m.in. powołanie nowego komisarza UE ds. obronności i bez-

pieczeństwa (odpowiadałby m.in. za przemysł obronny, badania i rozwój).

Premier Donald Tusk zasygnalizował sceptycyzm co do nadmiernych ciężarów prowadzenia przedsiębiorstw w UE. Podkreślił m.in., że obowiązkiem Unii Europejskiej jest „wspierać swoje firmy i przedsiębiorstwa w ramach zdrowych reguł i sensownych procedur”.

[CZYTAJ DALEJ STR. 6](#)

Trwający w Katowicach od 7 do 9 maja XVI Europejski Kongres Gospodarczy (EEC – European Economic Congress) to jedno z najważniejszych tego typu wydarzeń w naszej części Europy. O wyjątkowości tegorocznej edycji świadczy liczba – 17 tys. uczestników stacjonarnych i online, 650 akredytowanych dziennikarzy, 1200 prelegentów i 180 merytorycznych debat – a przede wszystkim goście, których wystąpienia komentowano w polskich i zagranicznych mediach. Dla tegorocznego kongresu ważny kontekst stworzyła 20. rocznica przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Za motyw przewodni wszystkich obrad obrano hasło „Transformacja dla przyszłości”. Inaugurację swoją obecnością uświetnili Ursula von der Leyen, przewodnicząca Komisji Europejskiej (i kandydatka Europejskiej Partii Ludowej na to stanowisko na kolejną kadencję) oraz Donald Tusk, prezes Rady Ministrów.

INNTECH PGG

INŻYNIERIA JUTRA

Zaoszczędziliśmy
około 10 mln złotych! **34**

PGG
family **19**

03 Czy transformacja przyniesie dobrobyt? W Katowicach padły ważne pytania

XVI edycja Europejskiego Kongresu Gospodarczego w Katowicach.

07 Węgiel, system, bezpieczeństwo

Dyskusja z udziałem Leszka Pietraszka, prezesa Polskiej Grupy Górniczej S.A.

12 Poczucie dumy z dziedzictwa

Rozmowa z dr Beatą Piechą-van Schagen.

14 FAKTY•LICZBY•WYDARZENIA

16 WWW.SKLEP.PGG.PL

18 Energia i ciepło z metanu

Instalacja znacząco zmniejsza emisję metanu do atmosfery, ogranicza zużycie kupowanej energii elektrycznej i ogranicza koszty zabezpieczenia produkcji.

19 PGG Family

Oferta dla pracowników PGG S.A. i ich rodzin.

22 „Jak wyznaczać cele i je osiągać - odkrywanie w sobie siły do działania”

Warsztat edukacyjny dla wdów z Fundacji Rodzin Górniczych.

23 Przegląd wydarzeń sportowych

24 Konferencja „Problemy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w polskim górnictwie” z udziałem przedstawicieli PGG S.A.

27 Likwidacja szybu Bojków w KWK Sośnica

Fotorelacja.

30 Kraina Bojek Dziadka Edka

Nochal.

32 Znamy już zwycięzców VIII Festiwalu Piosenki o Wolności

Organizatorem wydarzenia było Śląskie Centrum Wolności i Solidarności.

34 Zaoszczędziliśmy około 10 mln złotych!

INNTECH PGG.

W numerze:

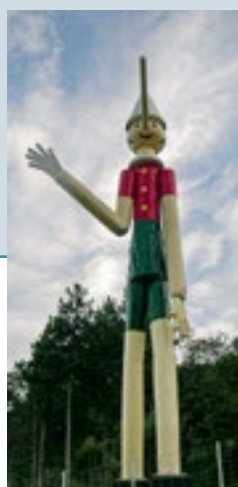

Poczucie dumy
z dziedzictwa

12

Znamy już zwycięzców
VIII Festiwalu Piosenki
o Wolności

Kraina Bojek
Dziadka Edka

30

Obserwuj PGG
na Twitterze!
Zeskanuj kod QR i przejdź
do aplikacji → #follow

Obserwuj PGG
na Instagramie!
Zeskanuj kod QR i przejdź
do aplikacji → #follow

Biuro Public Relations i Komunikacji Wewnętrznej

REDAKTOR NACZELNY:
Aleksandra Wysocka-Siembiga, a.wysocka-siembiga@pgg.pl
REDAKTORZY:
Katarzyna Rogus, Witold Całgózka, Bożena Sieja,
Daria Klimza, Zbigniew Piłksa

REDAKCJA ZASTRZEGA SOBIE PRAWO DO KOREKTY
I SKRACANIA NADEŚLANYCH TEKSTÓW.

ODDANO DO DRUKU: 16.05.2024 R. NAKŁAD: 6 000 EGZ.
ZDJĘCIE NA OKŁADCE: BARBÓRKI I TRADYCJE GÓRNICZE MAJĄ ZOSTAĆ
WPISANE NA LISTĘ REPREZENTATYWNĄ NIEMATERIALNEGO DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO LUDZKOŚCI

POLSKA GRUPA
GÓRNICZA

ADRES REDAKCJI:
40-039 Katowice, ul. Powstańców 30, p. 403
tel. 32 757 20 92

WYDAWCA:
Polska Grupa Górnicza S.A.
40-039 Katowice, ul. Powstańców 30

– Europejscy przedsiębiorcy, w tym przedsiębiorcy działający w województwie śląskim, w Polsce, muszą czuć się bezpieczni, względem konkurentów spoza Europy. Nie mówię o nowej formie protekcjonizmu, ale nie może być tak – a do tej pory tak się zdarzało – że regulacje i procedury europejskie, które stawiają wysokie wymagania europejskim przedsiębiorcom, firmom, rolnikom, stają się nieuzasadnionym źródłem przewagi rolników, producentów czy przedsiębiorców spoza kontynentu europejskiego, spoza Unii Europejskiej – mówił Donald Tusk.

– Jeśli dziś słyszymy w wielu miejscach w Europie, że to, co jest Unią Europejską w wymiarze gospodarczym, bywa ciężarem dla naszych obywateli i obywaterek, naszych przedsiębiorców, to ten stan rzeczy musi się zmienić, nie możemy być jako Europejczycy ofiarami nierównych warunków konkurencji spowodowanych naszymi działaniami – podkreślił premier i dodał, że „Europa musi stać się synonimem bezpiecznego, konkurencyjnego dla Europejczyków prowadzenia biznesów i przedsiębiorczości”.

Szef rządu dodał, że na Śląsku nikogo nie trzeba przekonywać, jak ważny jest Zielony Ład, a „kwestia gruntownej transformacji polskiego przemysłu i energetyki to często jest kwestia życia i zdrowia naszych dzieci”. Zastrzegł jednak, że „potrzeba ochrony planety w wymiarze globalnym nie może nam zastąpić potrzeby ochrony konkretnego człowieka”.

– Europa buduje się poprzez kryzysy i potrafi na nie odpowiadać. Na tym polega europejski geniusz i również teraz musimy na nim polegać – mówił przewodniczący Rady Programowej EKG, były premier, były prze-

Bo jest nadal pytaniem, czy naszym obywatelom, Europejczykom, ta transformacja przyniesie dobrobyt, bo na to liczą, czy nikogo nie zostawi z wykluczeniem.

Jerzy Buzek, przewodniczący Rady Programowej EKG, były premier, były przewodniczący PE, poseł do PE

wodniczący PE, poseł do PE Jerzy Buzek. Dodał, że ostateczną miarą sukcesu w dążeniu do bezemisyjnej gospodarki w 2050 r. będzie to, czy systemowa transformacja okaże się sprawiedliwa. W tym celu zachęcił do kontynuowania Funduszu Sprawiedliwej Transformacji dla 60 regionów UE obciążonych szczególnymi trudnościami.

– Bo jest nadal pytaniem, czy naszym obywatelom, Europejczykom, ta transformacja przyniesie dobrobyt, bo na to liczą, czy nikogo nie zostawi z wykluczeniem – mówił Jerzy Buzek.

Podczas otwarcia XVI EKG w Katowicach głos zabrali także prezydent Katowic Marcin Krupa, wojewoda śląski Marek Wójcik, marszałek województwa śląskiego Wojciech Saługa, przewodniczący zarządu GZM – Górnśląsko-Zagłębiowskiej Metropolii Kazimierz Karolczak.

Główne nurty tematyczne EKG w 2024 r. to: Europa, geopolityka i gospodarka, energia, transformacja, bezpieczeństwo, inwestycje i finanse, prawo a gospodarka, klimat i zrównoważona gospodarka, migracje, różnorodność, rynek pracy, cyfrowa gospodarka oraz nowe technologie. W ciągu trzech dni kongresu odbyło się kilkadziesiąt paneli tematycznych, a także liczne rozmowy, spotkania i wydarzenia towarzyszące.

**WITOLD GAŁĄZKA
BOŻENA SIEJA**

Trzeciego dnia kongresu, w czwartek 9 maja, zaplanowano sesję „Węgiel, system, bezpieczeństwo”, jej prelegentem był m.in. prezes PGG S.A. Leszek Pietraszek. Uczestnicy dyskutowali o sytuacji sektora węgla kamiennego, wynikach ekonomicznych górnictwa, wygaszaniu kopalń, roli węgla w polskim miksie energetycznym (relację z sesji węglowej czytaj na stronie obok)

Węgiel, system, bezpieczeństwo

Prezes Polskiej Grupy Górniczej S.A. Leszek Pietraszek wziął udział w dyskusji pod hasłem „Węgiel, system, bezpieczeństwo” podczas sesji węglowej XVI Europejskiego Kongresu Gospodarczego, która odbyła się w czwartek przed południem 9 maja 2024 r. w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach.

W panelu uczestniczyli: Marta Jarno – dyrektor Departamentu Analiz Ministerstwa Przemysłu, Adam Rozmus – wiceprezes JSW S.A. ds. technicznych i operacyjnych, Adrian Sienicki – wiceprezes ds. Grupy Kapitałowej Węglokoksu S.A., i Janusz Steinhoff – były wicepremier i były minister gospodarki (1997–2001).

W dyskusji, która skupiała się przede wszystkim na ekonomicznych problemach i perspektywach sektora węgla kamiennego w Polsce, mówiono m.in. o niezadawalającej wydajności polskiego górnictwa, nadpodaży i zaleganiu surowca na zwalchach kopalń i elektrowni, niestabilności zapotrzebowania energetyki na polski węgiel.

Umowa do wyrzucenia?

Janusz Steinhoff ostro skrytykował umowę społeczną dla górnictwa z 2021 r. i ocenił, że nie jest możliwa do utrzymania. Jego zdaniem w ciągu ostatniej dekady głównym grzechem odpowiedzialnych za górnictwo był kompletny brak pomysłu na zarządzanie kopalniami.

– *Parametry, które powinny spadać – rosły, a te, które miały rosnąć – spadały* – ocenił Steinhoff, porównując wydajność i koszt wydobycia polskich zakładów (ok. 50 dol./t) i kopalń w USA (6 dol./t), RPA (4 dol./t) i Australii (10 dol./t).

– *Nie respektowano jakichkolwiek zasad ekonomii. Pomimo tego, że ceny węgla kształtowały się dość korzystnie dla producentów, to branża pogrążyła się w marazmie ekonomicznym* – ocenił Steinhoff. Argumentował, że to nie Unia Europejska każe Polsce zamykać kopalnie, tylko rynek i prawo ochrony konkurencji, które

przyjęliśmy jeszcze przed wstąpieniem do wspólnoty. Były premier bardzo krytycznie odniósł się też do niedawnych informacji o zablokowaniu przez Ministerstwo Finansów importu węgla do Polski przez spółki państwowe. Ocenił, że świadczy to o niekompetencji.

Pomoc dla kopalń trzeba zalegalizować

Tymczasem Marta Jarno, przyznając, że kondycja górnictwa – zastana po poprzednikach – jest fatalna, głównie wskutek nadpodaży miałow energetycznych w wyniku nadmiernego importu, za najważniejsze wyzwanie uznała notyfikację umowy społecznej w Brukseli, aby zalegalizować pomoc publiczną dla kopalń.

– *Aby któregoś dnia Unia nie zapukała do kopalń z żądaniem: „Oddajcie bezprawnie pobrane pieniądze!”* – przestrzegła. Poinformowała, że w Brukseli wynajęto znaną i bardzo doświadczoną kancelarię prawną do procedowania polskiego wniosku o zgodę Komisji Europejskiej na udzielanie pomocy publicznej wygaszanym kopalniom węgla w Nowym Systemie Wsparcia. Brukselscy prawnicy specjalizują się w tej dziedzinie, z sukcesem przeprowadzili ok. 120 podobnych postępowań z wniosków różnych państw.

Zdaniem przedstawicielki resortu przemysłu wybory do Parlamentu Europej-

skiego mogą zarówno przyspieszyć, jak i opóźnić sprawę notyfikacji. Natomiast dla rządu umowa pozostaje w mocy, chociaż wyraźnie widać już, że produkcja kopalń jest dużo niższa od planowanej w harmonogramie (o ok. 5 mln t).

– *Harmonogram zamykania kopalń zapisany w umowie społecznej obowiązuje, natomiast nie możemy traktować go z nadmierną sztywnością, bo warunki górniczo-geologiczne potrafią zaskakiwać, nie wolno też pozwolić, aby wydobywanie węgla odbywało się za wszelką cenę z narażeniem życia pracowników, tzn. w wyjątkowo niebezpiecznych warunkach* – tłumaczyła dyrektor Jarno.

Prezes Polskiej Grupy Górniczej S.A. zwracał uwagę, że w funkcjonowaniu górnictwa, poza wymiarem ekonomicznym oraz powtarzającymi się cyklicznie od dekad wzlotami i upadkami, ważne są też aspekty społeczno-gospodarcze:

Nie chcemy działać nerwowo. Jesteśmy w stałym kontakcie z najlepszym źródłem prognoz o zapotrzebowaniu na surowiec – analitykami Polskich Sieci Elektroenergetycznych oraz z wszystkimi naszymi klientami, aby dokładnie skalibrować zapotrzebowanie na węgiel.

Leszek Pietraszek, prezes PGG S.A.

– *Mamy świadomość naszej swoistej i ważnej odpowiedzialności za pracowników, ich rodziny, ale też całą reszłę ludzi, którzy w pozytywnym znaczeniu tego słowa żyją z górnictwa w jego otoczeniu – zaznaczył.*

Górnicy nie są ciężarem!

Dodał, że często o górnikach mówi się jak o ciężarze, tymczasem są to często pracownicy o wybitnych, unikatowych kompetencjach technicznych, które spółka chciałaby wykorzystać w swych projektach. Spółka zamierza rozwijać również nowoczesne trendy technologiczne związane z OZE (np. zaawansowane są prace nad odmetanowaniem wyrobisk i wykorzystaniem gazu do produkcji prądu i ciepła w silnikach metanowych; prace nad siłownią fotowoltaiczną w połączeniu z magazynowaniem elektryczności; wykorzystanie wód dołowych w pracy pomp ciepła itp.)

Leszek Pietraszek przypomniał, że od kilku dekad obserwuje losy krajowej branży węglowej:

– Cechą polskiego górnictwa są wzloty i upadki. Pamiętam, jaki był koniec poprzedniczki PGG S.A. – Kompanii Węglowej, przypominam sobie, co wcześniej działo się z mniejszymi spółkami węglowymi – ocenił, podkreślając, że ostatnie bardzo trudne lata naznaczone są ogromnym drożeniem kosztów w górnictwie. W latach 2021-2023 koszty energii wzrosły o 140 proc., wykonanie jednego metra robót przygotowawczych podrożało w tym czasie o ponad 200 proc., zakup urządzeń, ich dzierżawa są o 100 proc. droższe. W efekcie koszty kwalifikowane kopalń wzrosły o ponad 130 proc. Na problem kosztowy nakłada się niekorzystna konfiguracja na rynku (cena sprzedawanego węgla jest wprawdzie wyższa niż w 2019 r., ale znacząco niższa niż w 2022 r.), a skut-

kuje to zwiększającym się rozrywem między kosztami a przychodami kopalń.

Oglądamy dokładnie każdą złotówkę

– Nie chcemy działać nerwowo – zastrzegł Leszek Pietraszek. – Jesteśmy w stałym kontakcie z najlepszym źródłem prognoz o zapotrzebowaniu na surowiec – analitykami Polskich Sieci Elektroenergetycznych, oraz z wszystkimi naszymi klientami, aby dokładnie skalibrować zapotrzebowanie na węgiel. I nie mówimy o odległej perspektywie jak 2034 lub 2049 r., ale nawet o najbliższych pięciu latach! Obracamy wielokrotnie każdą wydaną złotówkę. Rozmawiamy z dostawcami maszyn, urządzeń i usług, bo myślę, że istnieje na rynku szansa na odrobinę tańsze ceny. Wreszcie więcej prac możemy wykonać siłami własnymi. Inwestując pieniądze, dokonujemy niekiedy bardzo trudnych wyborów, staramy się przesuwać

środki inwestycyjne w te miejsca, gdzie mogą przynieść jak najlepszą efektywność – wyliczał prezes PGG S.A.

Umowa społeczna to wartość sama w sobie

Szef PGG S.A. ocenił, że umowa społeczna stanowi wartość m.in. ze względu na uzyskanie zgody na wygaszanie branży, zaakcentował zawartą w umowie zasadę degresywności pomocy publicznej wraz z redukcją produkcji i zatrudnienia w kopalniach.

– Umowa społeczna (która jest sama w sobie wartością, bo po raz pierwszy wszyscy zgodnie mówimy o wygaszaniu górnictwa; moi poprzednicy nie mieli takiego komfortu) wymusza na przedsiębiorcy objętym systemem wsparcia obowiązki degresywności, czyli obowiązki zmniejszania mocy produkcyjnych. To nietrywne zadanie, jeśli chcemy to zrobić

racjonalnie. Racjonalność ma tu kluczowe znaczenie. Problem, przed którym stoimy, to w jaki sposób, z jakim harmonogramem, w jakim tempie będziemy to robić – tłumaczył Leszek Pietraszek.

Zwrócił też uwagę na odpowiedzialność sektora węgla kamiennego za bezpieczeństwo energetyczne państwa. Przekonywał, że racjonalizm i zachowanie zdrowego rozsądku są kluczowe w podejściu do rozwiązywania aktualnych problemów górnictwa węgla kamiennego.

Górnictwo nie działa w pustce

– Górnictwo nie działa w pustce, ale w koegzystencji z energetyką. Jakiś rodzaj pozytywnej kalibracji między tymi sektorami być musi. Staramy się znaleźć punkt oparcia, by aktywniej uwzględniać w górnictwie ekonomię, co jest rzeczywiście bardzo ważne. Natomiast mamy problem z diagnozą zapotrzebowania na węgiel dla energetyki. W prognozach PSE napisano, że do 2034 r. będzie potrzeba 10 mln ton węgla rocznie dla energetyki zawodowej, ale wers wyżej zastrzeżono, że jeśli będą opóźnienia w energetyce wiatrowej off-shore i atomie, to tego węgla będzie potrzeba 9 mln ton więcej. To bardzo istotna, niemal stu-procentowa różnica. Założenie, że import jakoś tę lukę zapełni, nie ułatwia nam sprawy – podkreślił szef spółki.

– Kluczowe jest także dookreślenie, na ile kierujemy się tylko przesłankami ekonomicznymi, a na ile pamiętamy też o roli,

której wprowadzić nie zapisano w naszym statucie, ale jesteśmy świadomymi uczestnikami rynku i wiemy, jakie znaczenie ma nasz produkt dla bezpieczeństwa energetycznego państwa – mówił prezes PGG S.A., dodając, że zobowiązania górnictwa węglowego, wynikające z udziału w swoistym „rynku mocy”, są kosztowne. Zapewnił, że jeśli uda się dookreślić powyższe parametry, znaleźć proporcję między rynkiem a rolą systemową górnictwa, wówczas branża węglowa poradzi sobie z czekającymi ją procesami odchodzenia od węgla.

Zwały nie grożą przestojem kopalń

Zapytany przez moderatorów, Karolinę Markowską (dziennikarkę PulsHR.pl) i Tomasza Niecia (WNP.pl), o rosnące na zwałach zapasy trudno sprzedawalnego

Mamy problem z diagnozą zapotrzebowania na węgiel dla energetyki. W prognozach PSE napisano, że do 2034 r. będzie potrzeba 10 mln ton węgla rocznie dla energetyki zawodowej, ale wers wyżej zastrzeżono, że jeśli będą opóźnienia w energetyce wiatrowej off-shore i atomie, to tego węgla będzie potrzeba 9 mln ton więcej. To bardzo istotna, niemal stu-procentowa różnica. Założenie, że import jakoś tę lukę zapełni, nie ułatwia nam sprawy.

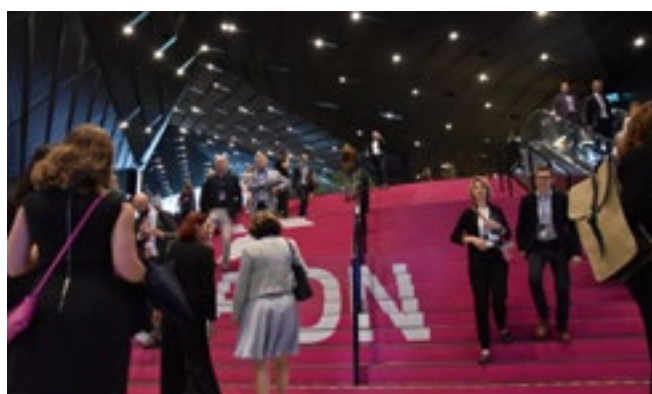
Leszek Pietraszek, prezes PGG S.A.

węgla, szef Polskiej Grupy Górniczej odparł:

– Problem zwałów istnieje, ale nie tylko w PGG, dotyka on też energetyki. Odnosząc się do wielu ostatnich publikacji, chciałbym uspokoić, że nie zakładamy wysyłania górników na postojowe. Staramy się dostosować elastycznie do zbytu, w tym celu zmieniliśmy już parametry Planów Techniczno-Ekonomicznych kopalń. Pracujemy nad jakością węgla, zapewniamy też miejsca rezerwowe na zewnątrz, dokąd będziemy mogli przekierować węgiel – poinformował Leszek Pietraszek, dodając, że zwały spółki zapełnione są w tej chwili w 85 proc.

WITOLD GAŁĄZKA
BOŻENA SIEJA

Poczucie dumy z dziedzictwa

Daria Klimza: – To się wydaje takie proste! Kilka krajów składa wniosek. Przecież w zasadzie nie mamy wątpliwości, że Barbórka powinna znaleźć się na Liście reprezentatywnej niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości prowadzonej przez UNESCO. Proszę mi jednak powiedzieć, jak naprawdę „od kuchni” wygląda przygotowanie takiego wniosku. Czy to faktycznie tak proste zadanie?

Beata Piecha-van Schagen: – Jeśli spojrzymy na rozmiary tego finalnego efektu pracy, to jest to krótki film, który trwa 9 minut, jest to 10 zdjęć i jest to 30 stron wniosku, do których trzeba doliczyć ponad 100 stron deklaracji zgód, każdej z tłumaczeniem. Natomiast prawda jest taka, że napisanie takiego wniosku to przede wszystkim ogromny wysiłek organizacyjny. To jest ciągła współpraca z ludźmi, która wymaga sztuki dyplomacji i zdecydowania jednocześnie. Mnie przypadła rola, żeby ten wniosek fizycznie napisać, skoordynować wszystkie prace. Natomiast w cały ten proces było wiele osób zaangażowanych, także z Austrii i Luksemburga.

– A ile to zajęło czasu?

– Pomysł przygotowania wpisu Barbórki na Listę reprezentatywną pojawił się już w 2018 roku w Zabrze, tuż po wpisie Barbórki Górników Węgla Kamiennego na Górnym Śląsku na Listę krajową niematerialnego dziedzictwa. Jednocześnie od razu pojawił się pomysł, żeby przygotować wniosek wielonarodowy. Wynikało to z dwóch rzeczy. Po pierwsze z racji tego, że elementy zbliżone bardzo, albo tożsame, znajdowały się w rejestrach innych krajów, rejestrach niematerialnego dziedzictwa kulturowego. A po drugie, organizacyjnie

składanie takiego wniosku wspólnie jest bardziej korzystne, ponieważ ze względu na dużą popularność wpisów na listę reprezentatywną, UNESCO wprowadziło limity dla krajów na te wnioski, które kieruje tylko jedna grupa z jednego kraju. I każde państwo w pojedynkę może wysłać taki jeden wniosek co dwa lata. A w Polsce jest w tej chwili już kolejka na dziesięć lat! Natomiast wnioski wielonarodowe idą inną ścieżką, dlatego że one zakładają element tożsamy w różnych częściach świata i te grupy, które wspólnie składają wniosek, zobowiązują się, że potem będą ze sobą współpracować.

– Ale 6 lat oznacza, że jednak szybko nie było...

– Gdy przysłała pandemia, to prace nieco wyhamowały. Ale z drugiej strony to właśnie wtedy do pracy nad wnioskiem dołączył Luksemburg. I chociaż już nie ma tam obecnie czynnych kopalń, podobnie jak w Austrii i jak u nas będzie za chwilę, to ta tradycja barbórkowa jest żywa i praktykowana przez społeczności Luksemburga. Dlatego, gdy tylko dowiedzieli się, że pracujemy z Austrią nad tym wnioskiem, to szybko przygotowali wniosek na wpis krajowy, bo taki jest warunek, że w pracach nad wnioskiem o wpis na Listę reprezentatywną niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości mogą brać udział tylko takie grupy depozytariuszy, które mają swoje wpisy do rejestrów krajowych.

– Czy tradycje związane z górnictwem w Austrii i Luksemburgu są zbliżone do Barbórki na Śląsku i w Polsce?

– Inaczej świętują Barbórkę górnicy na Górnym Śląsku, a inaczej w Walbrzychu

Polska, Austria i Luksemburg pod koniec marca 2024 roku złożyły wniosek do Sekretariatu Konwencji UNESCO 2003 w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego o wpisanie Barbórki i tradycji górniczych na Listę reprezentatywną niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości prowadzoną przez UNESCO. Decyzja o wpisie ma zapaść w grudniu 2025 roku podczas sesji Komitetu Międzyrządowego ds. Ochrony Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego. Z ramienia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego nad przebiegiem prac czuwała Joanna Cicha-Kuczyńska, radca ministra ds. UNESCO. Natomiast koordynatorką przedsięwzięcia była dr Beata Piecha-van Schagen z Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”. To ona napisała wniosek, tłumaczyła dokumenty i czuwała nad całością prac. Rozmawiała z nią reporterka Magazynu PGG Daria Klimza.

czy w Bochni, Wieliczce. Różnice widoczne są już na terenie Polski. Wspólną jest natomiast idea święta, po co je obchodzimy, po co świętujemy. I nawet jeżeli są minimalne różnice, to one w niczym nie przeszkadzają. Mówimy o Barbórcie i tradycjach górniczych, czyli o specyficznym języku, jakim górnicy posługują się w pracy i w życiu codziennym. Mówimy o pewnej kulturze, na przykład w Polsce nie wykształcił się folklor taneczny górniczy, a w Austrii tak. Ale już na przykład orkiestry są w Polsce, ale w Luksemburgu i w Austrii również. Nam się wydaje, że my tu jesteśmy tacy wyjątkowi. No nie! Jedną z grup austriackich, która bierze udział we wniosku, są górnicy z okolic Leoben, gdzie był Uniwersytet Górniczy. Przecież na tym uniwersytecie w Leoben studiowali górnicy, inżynierowie, którzy przyszli pracować do polskich kopalń. Skąd się wzięła karczma górnicza, karczma piwna? No właśnie z Leoben, bo to był obyczaj studentów Uniwersytetu Górniczego w Leoben. I tutaj mówimy o tej wspólnej tożsamości, o wspólnym dziedzictwie, które wynika właśnie z migracji specjalistów i techniki od XVIII wieku. Tradycje były modyfikowane, każda grupa, każdy region, wspólnota dopasowywała je do siebie. Ale wiele rzeczy jest wspólnych. Już nie mówimy o tym, skąd się wzięła Barbórka w Luksemburgu. Przecież myśmy za każdym razem

na spotkaniach z Ministerstwem Kultury z Luksemburga słyszeli, no tak, bo Barbórkę w Luksemburgu to przynieśli ze sobą Ślązacy po II wojnie światowej.

- Ile osób pracowało nad sporządzeniem tego wniosku? Czy była stała liczba przedstawicieli głównego komitetu, który to wszystko organizował?

- Nie było żadnego komitetu. Kiedy jeszcze zajmowałam się tym w Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze, to zajmował się tym mój dział, czyli ja i koleżanka. Stawiając sprawę tak całkowicie uczciwie, to trzeba powiedzieć, że w wielu krajach, kiedy przygotowuje się wnioski wielonarodowe, pracują nad tym całe zespoły składające się z kilku, kilkunastu osób. W przypadku Barbórki w pracy bezpośrednio nad wnioskiem uczestniczyły trzy osoby. Czyli ja, pracująca w moim dziale Ewa Hengier i mój kolega, też z działu, Marek Łacko, który wspierał nas, robiąc inne rzeczy, których nie robiliśmy z Ewą, bo robiliśmy to. No i taka jest prawda. Natomiast od czasu, kiedy znalazłam się w Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”, to zajmowałam się tym już sama. Polska wzięła na siebie koordynację prac.

- Sam wniosek, jak Pani już wspomniała, liczy 30 stron. Jakie jeszcze dokumenty należało przygotować? Co było największym wyzwaniem?

- Wniosek liczy dokładnie 33 strony. Formularz jest określony przez UNESCO, dostarczany przez UNESCO. Większość elementów opisowych posiada limity słów i są to bardzo krótkie opisy. I tu może podam taki przykład – w ogólnym opisie elementu, czyli tego, co wpisujemy, limit słów wynosi 200. Nie wolno przekroczyć w opisie elementu 200 słów. Natomiast w naszym wniosku, jako że trzy kraje biorą w nim udział, na szczęście mogliśmy ten limit podwoić. Dlatego w naszym wniosku mogliśmy w tym elemencie zawrzeć 400 słów. Kolejne elementy, które musieliśmy zawrzeć we wniosku, dotyczyły transmisji danego elementu, jakie ma znaczenie dla osób, które go praktykują – czy jest zgodny np. z zasadami, z założeniami zrównoważonego rozwoju. I jedna z najważniejszych rzeczy, o której często się nie mówi, a którą należy podkreślić, to jest tak naprawdę program ochrony. To jest konwencja

w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego. To jest clou tych działań. Zatem rozpisany jest program ochrony elementu i wymienione są grupy depozytariuszy, którzy mają obowiązek o tę ochronę dbać. Dlatego do wniosku dołączone są deklaracje depozytariuszy, które sama tłumaczyłam na angielski. Do wniosku dołączony jest także film i 10 zdjęć obrazujących Barbórkę i tradycje górnicze, na które musieliśmy mieć zgodę przeniesienia praw autorskich. Tak że może się wydawać, że sam wniosek nie jest duży, natomiast dużo pracy kosztowało np. zgromadzenie samych deklaracji zgód, tłumaczenia z innych krajów.

- Wniosek zatem złożony. Decyzja ma zapaść pod koniec 2025 roku. Wydaje się ona formalnością. A co ona nam daje?

- Gdy w Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze w grudniu 2018 roku zorganizowano spotkanie dla depozytariuszy z okazji wpisu Barbórki na Krajową listę i dyrektor Muzeum Bartłomiej Szewczyk wręczał przedstawicielom grup aktywnych depozytariuszy kopie certyfikatu wpisu, to wtedy zobaczyłam panów w mundurach, z tymi wszystkimi medalami, odznaczeniami, którzy skakali z radości. Dlatego jestem przekonana, że to ma sens. Bo najnormalniej w świecie poczucie dumy z tego, kim się jest, jest w moim przekonaniu jednym z najważniejszych owoców zderzenia naszego dziedzictwa z całym tym mechanizmem konwencji i wpisów. A druga rzecz, wpis na Listę reprezentatywną jest tak naprawdę dużym zobowiązaniem. Ponieważ wszystkie te grupy, które zgodziły się na wpis, podpisały deklaracje zgody. To jest taka formułka: „Wyrażając zgodę, deklarujemy, że jesteśmy świadomi konsekwencji płynących z wpisu Barbórki i tradycji górniczych na Listę reprezentatywną niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości, zarówno dla nas samych, jak i dla naszej społeczności”. I te konsekwencje to jest właśnie zobowiązanie do utrzymywania żywotności Barbórki i górniczych tradycji. To jest zobowiązanie, które bierze na siebie państwo, biorą na siebie grupy, biorą na siebie wszyscy ci, którzy w tym wpisie uczestniczyli, że będą o Barbórkę i górnicze tradycje dbać.

INFRASTRUKTURA

Sportowa wizytówka Rybnika

FANOM SPORTÓW motorowych Rybnik kojarzy się przede wszystkim z wyścigami motocyklowymi na żużlu, dlatego miasto postawiło sobie za cel umożliwienie młodym rybniczantom rozwijania pasji do sportów motorowych na każdym możliwym etapie: podejmując kompleksowe działania w tej dziedzinie, budując lub rozbudowując infrastrukturę, z wykorzystaniem której młodzi ludzie będą mogli poznać, wyćwiczyć i udoskonalać swoje motorowe umiejętności. – *Projekty, które chcemy zrealizować w najbliższym czasie, wpisują się w spójną wizję rozwoju Rybnika jako miasta zapewniającego warunki do wszechstronnego rozwoju młodych adeptów sportów motorowych, poprzez wsparcie na każdym etapie ich rozwoju. Naszym celem jest stworzenie infrastruktury, która pozwoli młodym pasjonatom na rozwijanie swoich umiejętności i realizację marzeń związanych z tym ekscytującym światem sportów motorowych* – przekonuje, cytowany przez portal rybnik.eu, Piotr Kuczera, prezydent Rybnika. Prace nad analizą funkcjonalno-techniczną no-

wej motorowej infrastruktury Rybnickie Służby Komunalne rozpoczęły jeszcze w 2022 roku. W dzielnicy Chwałowice, w sąsiedztwie toru miniżużlowego „Rybek”, planowana jest budowa toru do Pit Bike (małych motocykli dla najmłodszych). Będzie to miejsce, gdzie najmłodszy, pod czujnym okiem specjalistów, będą mogli wkroczyć w świat dwóch kółek i rozwijać swoje umiejętności. Projekt obejmuje budowę toru ziemnego, który będzie wyposażony we wzniesienia i zakręty. Zgodnie z planem obiekt ten powstanie jeszcze w roku 2024 i będzie realizowa-

ny przez Rybnickie Służby Komunalne. Obecnie trwają procedury uzgodnień środowiskowych. Z kolei w dzielnicy Rybnicka Kuźnia planowana jest budowa toru kartingowego, który będzie stanowił doskonałe miejsce do treningów oraz organizacji zawodów na światowym poziomie. Celem miasta jest uzyskanie akredytacji międzynarodowych federacji kartingowych dla tego obiektu. Na terenie planowanego obiektu przewidziana jest też część umożliwiająca drift – jednak jaki ostatecznie kształt przybierze, to pokaże projekt.

Sportową wizytówką Rybnika jest speedwayowa drużyna, wielokrotny Mistrz Polski, która po słabszym okresie w sezonie 2019 awansowała do PGE Ekstraligi, a sponsorem tytularnym została wtedy Polska Grupa Górnicza S.A. Jeszcze w kolejnym sezonie drużyna rywalizowała w najlepszej żużlowej lidze świata pod nazwą PGG ROW Rybnik. Obecnie drużyna startuje w rozgrywkach ligowych pod nazwą INNPRO ROW Rybnik.

MOTORYZACJA

Samochód autonomiczny zdawał egzamin na prawo jazdy

HYUNDAI POSTANOWIŁ POKAZAĆ, że wbrew obawom wielu osób samochody autonomiczne są bezpieczne. Koreański producent wysłał egzemplarz swojego auta na egzamin na prawo jazdy. Technologia jazdy autonomicznej stale się rozwija i zyskuje na popularności. Nawet w segmencie B znajdziemy dziś auta, które mogą samodzielnie przyspieszać, hamować czy utrzymywać się w pasie ruchu. Mercedes i BMW już oferują w swoich flagowych limuzynach funkcję samodzielnej jazdy (w korku na drodze szybkiego ruchu), która zgodnie z prawem pozwala zająć się czymś innym niż patrzeć na drogę. W USA z kolei od lat działają autonomiczne taksówki. Wielu ludzi z dystansem czy wręcz obawą podchodzi do tej technologii. Hyundai postanowił oświadczyć ich z samochodami autonomicznymi za pomocą nietypowego eksperymentu.

Koreański producent skierował IONIQ 5 Robotaxi, czyli autonomiczną taksówkę zbudowaną na bazie elektrycznego modelu, na egzamin na prawo jazdy w Nevadzie. W Las Vegas samochód miał przejść szereg testów, podobnych do tych, z którymi muszą zmierzyć się ludzie ubiegający się o uprawnienia do kierowania. Na fotelu pasażera zasiadła Kandic Jones, egzaminatorka z 25-letnim doświadczeniem, która ma zaledwie 16-procentowy współczynnik zdawalności.

Kandic Jones założyła, że w trakcie egzaminu będzie stosować dokładnie te same kryteria, jak w przypadku ludzi. Zadeklarowała, że sprawdzi m.in. stosowanie się auta do ograniczeń prędkości, czas reakcji, a także utrzymywanie samochodu na pasie ruchu czy wykonywanie skrętów w lewo i w prawo.

Jak się okazało, elektryczny Hyundai egzamin zdał bezbłędnie i „uzyskał” prawo jazdy. Oczywiście nie jest to oficjalny dokument, ponieważ autono-

miczne samochody nie otrzymują licencji indywidualnie dla każdego egzemplarza. Taki wynik może jednak rozwiać pewne obawy wśród osób podchodzących z dystansem do tej technologii. Hyundai IONIQ 5 Robotaxi został opracowany przez Motional, spółkę joint venture założoną przez koreańskiego producenta i firmę Aptiv. Samochód wyposażony jest w szereg różnego rodzaju czujników, wśród których znajdziemy kamery, radary i lidar. Sungwon Jee, dyrektor do spraw globalnego marketingu w Hyundai Motor Company, powiedział, że za sprawą tego eksperymentu Hyundai chce pokazać „bezpieczeństwo i wiarygodność” IONIQ 5 Robotaxi. Zapewnił on również, że producent będzie w dalszym ciągu promował technologię jazdy autonomicznej, która wprowadzi „pozytywne zmiany” w życiu klientów.

Limit płatności gotówkowych

PŁATNOŚCI GOTÓWKOWE tylko do kwoty 10 tys. euro – taka propozycja została przegłosowana 24 kwietnia br. przez Parlament Europejski. Polski rząd poparł to rozwiązanie. W styczniu Rada UE i Parlament Europejski wstępnie porozumiały się w sprawie zaostrzenia przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy, finansowania terroryzmu i omijania sankcji. Tym samym Unia Europejska chciała ograniczyć płatności gotówkowe. Zaproponowano ustanowienie górnego limitu na poziomie 10 tys. euro dla wszystkich krajów Wspólnoty. Jednocześnie pozostawiono państwom członkowskim możliwość ustanowienia niższego limitu. Zgodnie z obowiązującymi przepisami transakcje gotówkowe powyżej 10 tys. euro są kontrolowane. Sprzedawca ma obowiązek zweryfikować takiego klienta pod kątem źródła pochodzenia pieniędzy i zareportowania transakcji Generalnemu Inspektoratowi Informacji Finansowej. Unia chce obniżenia tego limitu do 3 tys. euro. Zaostrzone przepisy mają obowiązywać m.in. w handlu biżuterią, luksusowymi samochodami, prywatnymi samolotami i statkami. Przeciwko ograniczeniu swobody wyboru formy płatności wy-

powiadali się przedstawiciele Narodowego Banku Polskiego, argumentując, że zagwarantowanie każdej osobie możliwości podejmowania decyzji co do formy płatności, z której chce skorzystać, jest działaniem na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, w szczególności tych osób, które nie posiadają lub mają ograniczony dostęp do elektronicznych form płatności i ciągle deklarujących wysokie przywiązanie do gotówkowych form płatności.

JĘZYK

Ślōnska godka

W PIĄTEK 26 KWIETNIA 2024 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przegłosował ustawę, która uznaje język śląski za język regionalny. 236 posłów opowiedziało się za ustawą, 186 było przeciw, a 5 wstrzymało się od głosu. Ustawa przewiduje, że język śląski zostanie wpisany do ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych jako drugi — obok języka kaszubskiego — język regionalny. To otwiera drogę do wprowadzenia dobrowolnych zajęć z języka śląskiego do szkół, montowania dwujęzycznych tablic z nazwami miejscowości, gdzie ponad 20 proc. mieszkańców deklaruje posługiwanie się językiem śląskim. Ustawa

przewiduje również dofinansowanie działań związanych z zachowaniem języka śląskiego, jak również wprowadzenie do Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych dwóch przedstawicieli osób posługujących się językiem śląskim. Następnym krokiem jest przekazanie ustawy do Senatu RP, a jeśli uzyska tam poparcie, trafi ona do prezydenta Andrzeja Dudy.

Język śląski został zarejestrowany w Międzynarodowej Organizacji Językowej. We wrześniu 2007 roku zorganizowano po raz pierwszy Ogólnopolskie Dyktando Języka Śląskiego. 6 września 2007 roku 23 posłów Sejmu RP zgło-

siło projekt ustawy, ustanawiającej dla śląszczyzny status języka regionalnego. Język śląski bazuje na polskim języku narodowym (słownictwo, fonetyka, morfologia i składnia). To w nim zachowały się także archaizmy językowe (np. pierwej – najpierw, warzyć – gotować), co wynika z faktu, że w czasie, kiedy w życie „wchodził” powoli polski język narodowy, Śląsk był pod wielowiekową izolacją polityczną, dodatkowo leżał na peryferiach polskich ziem, co spowalniało zmiany. W języku śląskim jest dużo zapożyczeń z języka niemieckiego, co związane było z faktem, że język niemiecki był tu językiem administracyjnym, używanym w szkołach, urzędach, wojsku, w prasie, książkach i radio. Niejednokrotnie stare słowa gwarowe funkcjonowały jednocześnie z germanizmami, np. dziadek to starzik, ale też opa, babcia – starka, ale i oma. Na kształtowanie się ślōnskiej godki wpływy miały także zapożyczenia czeskie i morawskie, np. agrafka – zicherka, rower – koło, pijak – ożyrok. Ostatni spis powszechny z 2021 r. pokazał, że 596 tys. osób zadeklarowało narodowość śląską, w tym 236 588 jako pierwszą, a 187 tys. jako jedyną. Używanie języka śląskiego w kontaktach domowych potwierdziło 467 tys. osób, a spośród nich 55 tys. jako jedynego.

OPRAC.: BOŻENA SIEJA
 ŹRÓDŁA: NETTG.PL, WNP.PL, INTERIA.PL

SKLEP INTERNETOWY

Ruszyła wiosenna promocja w sklepie internetowym PGG

W sklepie internetowym PGG S.A. 8 kwietnia br. ruszyła promocja „Wiosenne Rabaty 2024”. Im szybciej klienci e-sklepu PGG zdecydują się na zakup węgla, tym większy rabat otrzymają. Na stronie głównej – www.sklep.pgg.pl – znajduje się kod rabatowy, dzięki któremu przy zakupie co najmniej 2 ton węgla, niezależnie od sortymentu, za każdą tonę klienci zapłacą mniej. W ciągu najbliższych 2 miesięcy to obniżka aż o 200 zł/t.

Akcja potrwa od 8 kwietnia do 31 lipca 2024 r. i umożliwi zakup węgla taniej z kodem rabatowym. Warto się pospieszyć. Korzystając przy zakupie z kodu rabatowego PGG202404 w kwietniu i maju – węgiel będzie tańszy o 200 zł/t. W kolejnych miesiącach – czerwcu i lipcu – wygenerowane zostaną kolejne kody rabatowe, ale warto kupić teraz, wiosną, a im szybciej, tym większy rabat:

- w kwietniu i maju (08.04.2024 r. – 31.05.2024 r.) – 200 zł/t przy zakupie co najmniej 2 ton,

- w czerwcu (01.06.2024 r. – 30.06.2024 r.) – 150 zł/t przy zakupie co najmniej 2 ton,
- w lipcu (01.07.2024 r. – 31.07.2024 r.) – 100 zł/t przy zakupie co najmniej 2 ton.

Z każdego kodu można skorzystać tylko raz w określonym terminie (czyli w sumie 3 razy).

Niezależnie od wiosennej promocji stali klienci sklepu internetowego PGG, kupując węgiel, mogą wykorzystać kody przyznane w ramach akcji „Aktywny Klient 2023”, które pozwalają na zakup każdej tony węgla aż o 250 złotych taniej, niezależnie od sortymentu. Podczas zakupu należy jednak zdecydować, z której akcji promocyjnej się korzysta, ponieważ przy jednym zakupie można użyć tylko jednego kodu rabatowego.

Szczegółowe warunki i zasady promocji dostępne są w Regulaminie promocji na stronie www.sklep.pgg.pl

-200 zł/t
z kodem rabatowym
PGG202404

Od 8 kwietnia do 31 maja 2024 r.
przy zakupie co najmniej 2t.

Szczegółowe warunki i zasady promocji
dostępne w Regulaminie Promocji „Wiosenne
Rabaty 2024” na stronie www.sklep.pgg.pl

**Kup węgiel wiosną,
gdy ceny maleją,
a nie rosną.**

**Im szybciej,
tym większy rabat!**

W składach KDW można już odbierać pojedyncze 20 kg worki węgla

W sklepie PGG S.A. można już kupić węgiel w małych opakowaniach i odebrać w około 100 składach KDW na terenie całego kraju. Liczba składów oferujących taką możliwość będzie systematycznie wzrastać. Chodzi o groszek w pojedynczych workach 20 kg, np. Karolinka Groszek Premium, Pieklorz Groszek Plus, Karlik Groszek Plus.

To ogromne udogodnienie zostało wprowadzone w związku z sygnałami, które napływały od części klientów sklepu. Do tej pory bowiem, kupując węgiel w mniejszych ilościach, 20-kilogramowych workach, można było go odebrać jedynie w kopalniach. Teraz można zamówić w sklepie internetowym i odebrać na terenie całego kraju w składzie KDW, w pobliżu miejsca swojego zamieszkania.

Kupując pojedyncze worki, należy jednak sprawdzić, które opcje odbioru i składy KDW są dostępne dla wybranego węgla. Infor-

macje te znajdziemy przy każdym produkcie na głównej stronie sklep.pgg.pl lub w koszyku.

Przypominamy też o ułatwieniach związanych z zakupem węgla konfekcjonowanego w tonowych paletach. Od 16 kwietnia br. można go już także odbierać w składzie KDW. Do tej pory było to możliwe jedynie przy odbiorze z kopalni lub z dostawą kurierem.

Dodatkowo klienci sklepu internetowego już teraz mają jeszcze większy wybór węgla konfekcjonowanego:

- groszek w pojedynczych workach 20 kg, np. Karolinka Groszek Premium, Pieklorz Groszek Plus, Karlik Groszek Plus,
- orzech w opakowaniach typu big bag 1000 kg, np. Orzech – Jankowice, Orzech – Mysłowice-Wesoła,
- groszek w opakowaniach typu big bag 1000 kg, np. Groszek 5-25 – Staszic-Wujek.

Szczegóły na www.sklep.pgg.pl

Co nowego w e-sklepie PGG?

Rozszerzamy ofertę węgla konfekcjonowanego!

Teraz większy wybór towaru, a także możliwy odbiór kurierem, z kopalni i ze składów KDW!

Energia i ciepło z metanu

Przy ruchu Halemba KWK Ruda od 18 kwietnia br. działają dwa nowe agregaty kogeneracyjne, zasilane metanem pochodzącym ze stacji odmetanowania kopalni. Inwestycję uruchomił Zakład Elektrociepłowni, funkcjonujący w strukturach Polskiej Grupy Górniczej S.A. Agregaty wytwarzają energię elektryczną na potrzeby kopalni oraz ciepło dostarczane do lokalnej ciepłowni ogrzewającej kopalnię i pobliskie domy mieszkalne. Instalacja znacząco zmniejsza emisję metanu do atmosfery, ogranicza zużycie kupowanej energii elektrycznej i ogranicza koszty zabezpieczenia produkcji.

Kopalnia pozyskuje tanią energię elektryczną. Koszty wytworzenia tej energii elektrycznej związane są jedynie z koniecznością serwisowania instalacji i urządzeń. Ujmowany w wyrobiskach metan jest taniem paliwem, a dodatkowo ograniczona została jego emisja do atmosfery. Takie instalacje to najszybciej zwracające się inwestycje w PGG – wyjaśnia sztygar oddziałowy Krzysztof Potrawa z Zakładu Elektrociepłowni PGG.

Metan pozyskany w procesie odmetanowania kopalni trafia do silników spalinyowych, które spalają mieszkankę gazowo-powietrzną i produkują energię elektryczną w skojarzeniu z ciepłem. Każdy z silników to 2 MW mocy elektrycznej i 2 MW mocy cieplnej. Serwis w okresie gwarancyjnym zapewniony jest przez dostawcę. Instalacja wyposażona jest w szereg zabezpieczeń oraz system zdalnego nadzoru, które gwa-

rantują bezpieczną jej pracę i optymalne zagospodarowanie ujmowanego w wyrobiskach kopalni metanu.

– Przy niepewnościach związanych z dostępnością i cenami paliw w ciepłownictwie, a z drugiej strony także wysokimi kosztami zakupu uprawnień do emisji CO₂ oraz przyszłymi kosztami związanymi z emisją metanu, takie inwestycje są dla nas projektami o najwyższym priorytecie. Zakład Elektrociepłowni wśród innych działalności od lat rozwija kompetencje w obszarze budowy i eksploatacji układów kogeneracyjnych – podkreśla Przemysław Rykała, dyrektor Zakładu Elektrociepłowni PGG.

Kopalnia Halemba to kolejny zakład PGG, w którym wykorzystywany jest ujmowany gaz do produkcji taniej energii elektrycznej używanej na własne potrzeby. Zakład Elektrociepłowni już od 2013 roku realizuje tego typu inwestycje. Agregaty kogeneracyjne działają już przy ruchach Jankowice, Rydułtowy i Marcel (rejon EC Marklowice) należących do KWK ROW oraz w kopalni Sońnica, dzięki czemu w sumie zagospodarowanych zostało ponad 110 mln m³ metanu na cele produkcji energii elektrycznej i ciepła.

Obecnie ZE zajmuje się eksploatacją tych jednostek oraz przygotowuje się do budowy kolejnych zespołów agregatów kogeneracyjnych w kopalniach spółki.

PGG
family

• Świat Marzeń

ŚWIAT MARZEŃ

Świat Marzeń to niesamowity park rozrywki położony w malowniczej miejscowości Inwałd, położonej tuż obok Andrychowa i znanych z kremówek papieskich – Wadowic. To kompleks dwóch parków tematycznych – Baśniowej Warowni z zamkiem, magią i smokami oraz Parku Miniatur z miniaturowymi budowlami ze wszystkich zakątków świata oraz lunaparkiem.

Baśniowa Warownia

W Inwałdzie na kamienistym wzniesieniu, otoczony drewnianymi balami, znajduje się baśniowy gród zajmujący teren 2,5 tys. m². Przekraczając jego podwoje można cofnąć się do czasów średniowiecznych. Kamienista droga prowadzi wprost na dziedziniec Warowni, która kryje w sobie niezwykle miejsca – salę tortur i zbrojownię. Na podzamczu znajduje się średniowieczna osada (chata kowala, powroźnika, garncarza i tkacza) oraz Smocze Ziemie. Po średniowiecznym rzemiośle zapraszamy na spotkanie z rozśpiewaną Inwałdzką Smoczą, uroczym smokiem Szafirkiem, a także na niesamowite animacje z rycerzem Paszko i czarownicą Arianą. Na wytrwałych czeka Paintball Laserowy, Strzelanie z łuku, Dragoliny, Szlak Śmiałków, Smocze Tratwy i wiele, wiele innych atrakcji, a tych pragnących odpoczynku zapraszamy na Hamakowisko, Huśtawki i do wypoczynkowych altanek – wszystko w piętnastowiecznym stylu.

Park Miniatur

To niezwykle miejsce, w którym podczas podróży przez Australię, Grecję, Włochy, Polskę, Chiny, Francję, Meksyk można podziwiać miniaturowe budowle charakterystyczne dla każdego z tych państw. W Parku Miniatur znajduje się ponad 60 miniatur z Polski i ze świata. W ciągu zaledwie jednego dnia można znaleźć się pod Wieżą Eiffla, na Placu św. Piotra, przy posągach Moai, pod Bramą Brandenburską, przy gondoli cumującej na kanale wodnym, otaczającym Plac św. Marka i wielu innych wspaniałych budowlach z każdego zakątka ziemi. Większość miniatur w Parku Miniatur została wykonana w skali 1:25, kompleks watykański – Plac św. Piotra i Bazylika św. Piotra – w skali 1:15, a kompleks wenecki – Plac św. Marka, Bazylika św. Marka, Dzwonnica św. Marka – w skali 1:10. Goście Parku Miniatur mogą korzystać z LUNAPARKU, w którym znajduje się m.in. Autoscooter, Egipt Spinning Coaster, Karuzela Beczułka, Kolejna Farma, Pirat. Można tutaj obejrzeć seans w kinie 5D, przejść Zielony Labirynt, wejść do domu strachów Egipt Horror Show, udać się na Koło Młyńskie i obejrzeć Wystawę Tutenchamona.

W Świecie Marzeń w Inwałdzie znajduje się również wiele punktów gastronomicznych, kuszących zapachem wspaniałych przysmaków oraz sklepiki z różnorodnymi pamiątkami.

PARK ŚWIAT MARZEŃ

Inwałd
ul. Wadowicka 169

+48 696 080 944
info@parkswiatmarzen.pl
www.parkswiatmarzen.pl

„Jak wyznaczać cele i je osiągać – odkrywanie w sobie siły do działania”

– warsztat edukacyjny dla wdów z Fundacji Rodzin Górniczych

Fundacja Rodzin Górniczych jako organizacja non profit wykonuje trudne zadania społeczne polegające na niesieniu pomocy osobom dotkniętym tragediami górniczymi, jak również zmagającymi się z problemami wykluczenia społecznego, niepełnosprawnościami, przewlekłymi chorobami, samotnością w starszym wieku. Zapewnia pomoc materialną na bieżące wydatki, leki, rehabilitację, sprzęt medyczny i rehabilitacyjny, jak również kształcenie dzieci i młodzieży. Więcej informacji o Fundacji znajdują Państwo na stronie: <https://fundacjafrg.pl>

W ramach realizacji zadań statutowych Fundacja pomaga wdowom w pokonaniu stresu, traumy i żalu po stracie męża w wypadku górniczym m.in. poprzez warsztaty terapeutyczne.

– Organizując warsztaty, szczególną uwagę chcemy otoczyć podopiecznych Fundacji Rodzin Górniczych, którzy zostali doświadczeni utratą bliskiej osoby lub zmagają się ze skutkami wypadków. Nasza codzienna rzeczywistość przynosi wiele nowych i zaskakujących wydarzeń, z którymi nie zawsze potrafimy sobie poradzić. Chcemy, aby nasi podopieczni byli świadomi wsparcia ze strony Fundacji w tej kwestii.

Warsztaty, które cyklicznie organizujemy, mają im pomóc w zbudowaniu i umocnieniu ich zasobów psychicznych w kwestii radzenia z wyzwaniem życia codziennego po ciężkich doświadczeniach w związku z wypadkiem na kopalni – wyjaśnia prezes Fundacji Ryszard Wyględacz.

Projekt warsztatowy „Jak wyznaczać cele i je osiągać – odkrywanie w sobie siły

do działania” dla ok. 50 osób zrealizowany został w Krynicy-Zdroju w Hotelu*** NAT „Jagiellonka” w okresie 19.04-21.04.2024 r. Warsztaty miały na celu zapoznanie uczestników w praktyczny sposób z metodami i technikami wykorzystywanymi w skutecznym wyznaczaniu i realizacji własnych celów.

Warsztaty składały się z trzech części:

- kim jesteś i co jest dla Ciebie ważne? Wartości i cele – określając swoje cele, warto mieć na uwadze swoje wartości – dużo łatwiej jest nam zaangażować się w realizację celów, które są zgodne z wyznawanymi przez nas wartościami;
- jak wyznaczyć cel przy użyciu metody SMART;
- opracowanie planu realizacji.

W tej grupie, która już doświadczyła traumy, mamy do czynienia ze zwiększonym ryzykiem pojawienia się pogorszenia stanu psychofizycznego. Na motywację do działania wpływa wiele czynników zewnętrznych i wewnętrznych. To dzięki tym bodźcom jest energia i chęć do działania. Często po stracie kogoś bliskiego znikają chęci, nie stawia się sobie celów, występuje poczucie pustki, żyje się z dnia na dzień. Po przeżytej traumie nasi podopieczni często reagują poczuciem bez-

sensu życia. Dla każdego człowieka żaloba ma inne znaczenie i konsekwencje.

Wsparcie, uświadomienie potrzeby wyznaczania sobie skutecznych do realizacji celów jest celem wiodącym warsztatu. Wnioskowane przedsięwzięcie wpisuje się w pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych osób, w działalność na rzecz integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz w ochronę zdrowia psychicznego.

– Iść przez życie drogą bez wyznaczonego celu to iść w niewiadomym kierunku. Zadbanie o właściwe dla danej osoby cele prowadzi do stabilizacji w życiu oraz wzrostu świadomości i możliwości kierowania swoimi zachowaniami, poczuciem kontroli w trudnych sytuacjach oraz wiarą w siebie i swoje możliwości. Cieszę się z możliwości prowadzenia zajęć, których uczestniczki wykazują tak wielkie zaangażowanie, chęć współpracy i korzystania ze zdobytej wiedzy. Dziękuję za wspólnie spędzony czas i życzę wszystkim uczestniczkom pomyślności w realizacji celów – komentuje prowadzący warsztaty Andrzej Sączek.

Warsztat zrealizowano ze środków Fundacji Rodzin Górniczych. Fundacja FRG nie prowadzi działalności gospodarczej.

Finansowana jest ze składek i darowizn przekazywanych przez firmy oraz osoby prywatne oraz odliczeń 1,5% należnego podatku.

– Dziękujemy wszystkim darczyńcom za zaufanie i przekazane wsparcie na rzecz naszych podopiecznych. Jesteśmy w najtrudniejszych chwilach – po wypadku, w chorobie – podkreśla prezes Fundacji Ryszard Wyględacz.

PIŁKA NOŻNA

PGG Hajery

Sezon drużyny futbolowej reprezentującej Polską Grupę Górniczą S.A. dobiegł końca. PGG Hajery zajęły 2. miejsce w ligowych rozgrywkach Jadar Auto Playarena Chorzów i wywalczyły przepustkę na Mistrzostwa Polski szóstek, w których w ubiegłym roku znaleźli się w ścisłej ósemce najlepszych zespołów w Polsce. – *Chciałem bardzo podziękować wszystkim naszym zawodnikom za poświęcony czas i włożone serce we wszystkie rozgrywki, szczególnie Martinowi Markosyan i Dominikowi Szol, którzy szczególnie wyróżniali się w tym sezonie. Jeśli uda nam się zebrać środki, to 29-30 czerwca planujemy wystąpić w Mistrzostwach Polski Górników i Przyjaciół, gdzie w lutym zdobyliśmy brązowy medal, prezentując KWK Ruda – powiedział po ostatnim meczu kierownik drużyny Sebastian Adamski. Już 28 lipca PGG Hajery jadą do Warszawy na Eliminacyjny Turniej Mistrzostw.*

WYCISKANIE SZTANGI

Adam Łaskawski

Adam Łaskawski ma na swoim koncie wiele tytułów i medali, które zdobywał w Mistrzostwach Polski, Europy i Świata. Trenuje od ponad 20 lat, a od 8 lat zajmuje się wyciskaniem sztangi na leżąco. Jego rekord to ponad 260 kg. W kopalni Halemba pracuje pod ziemią na stanowisku obsługi taśmowej. – *Sześć tygodni bez treningu klaty po naderwaniu zostawia ślad w głowie. Docelowo interesują mnie październikowe zawody Arnold Classic w Hiszpanii i na ten czas postaram się zrobić mega formę. Zmiana chwytu na węższy powinna pomóc w dodaniu kilogramów na sztandze i odciążeniu barków oraz środkowej części klatki – mówi o planach na najbliższe miesiące Adam Łaskawski.*

OPRAC. BOŻENA SIEJA
FOT.: ARCH. PRYWATNE

WYCISKANIE SZTANGI

Łukasz Ślósarek

Łukasz Ślósarek od 2008 roku jest pracownikiem KWK Bielszowice, obecnie KWK Ruda ruch Bielszowice jako metaniarz – pomiarowiec wentylacji. Od 2017 roku profesjonalnie bierze udział zarówno w ogólnopolskich, jak i międzynarodowych zawodach w wyciskaniu sztangi leżąc RAW/bench press (kategoria do 100 kg). Na co dzień reprezentuje klub Team Wrocław. W dniach 13-14 kwietnia 2024 r. Łukasz Ślósarek startował w towarzystwie najlepszych zawodników w Polsce w Pucharze Polski w Wyciskaniu Klasycznym i Mistrzostwach Polski w Wyciskaniu Sztangi Leżąc w Centrum Kongresowym Targów Kielce. Zajął tam 1. miejsce w kategorii 105 kg oraz 2. miejsce Open całych zawodów.

Konferencja „Problemy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w polskim górnictwie” z udziałem przedstawicieli PGG S.A.

Głównym celem konferencji była profilaktyka w zakresie poprawy bezpieczeństwa w kopalniach, zmniejszenia uciążliwości pracy i zwalczania czynników szkodliwych dla zdrowia. Wydarzenie było skierowane do przedstawicieli wszystkich rodzajów górnictwa, którzy podczas dwudniowych spotkań mieli możliwość wymiany dobrych praktyk i wiedzy w zakresie BHP.

Tematyka obejmowała takie zagadnienia, jak bezpieczeństwo i higiena pracy w górnictwie, górnicze zagrożenia naturalne i techniczne, bezpieczeństwo powszechne, nowoczesne rozwiązania dotyczące maszyn i urządzeń górniczych czy kwalifikacje i kształcenie kadr w przemyśle wydobywczym. Gośćmi poszczególnych sesji byli przedstawiciele środowiska naukowego, urzędów, policji oraz firm i instytucji związanych z górnictwem.

Uczestnicy konferencji omówili m.in. aspekty prawne wypadków i katastrof górniczych, przyczyny ich występowania, a także zakres prowadzenia robót górniczych oraz profilaktykę w kopalniach węgla kamiennego.

Głos zabrali także przedstawiciele Polskiej Grupy Górniczej S.A.

Karol Góra – nadsztygar elektryczny ds. teletechniki i automatyki oraz gazometrii pod ziemią i **Mariusz Szyguła** – główny specjalista z Oddziału Teletechniki

Z udziałem przedstawicieli Polskiej Grupy Górniczej 18 i 19 kwietnia 2024 r. odbyła się w Wiśle konferencja „Problemy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w polskim górnictwie”. Patronat honorowy objęli Ministrowie Przemysłu i Aktywów Państwowych, a organizatorami były następujące instytucje : Wyższy Urząd Górniczy, Okręgowy Inspektorat Pracy w Katowicach, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa oraz Główny Instytut Górnictwa.

i Automatyki oraz Gazometrii z Ruchu Bielszowice kopalni Ruda **omówili aspekt cyberbezpieczeństwa środowiskowego i fizycznego wraz z kontrolą dostępu oraz monitorowanie ciągłości działania systemów OT na przykładzie KWK „Ruda” Ruch Bielszowice.**

Ustawa o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa z dnia 05.07.2018r. wniosła nowe wymagania dla systemów przemysłowych pracujących kopalniach węgla kamiennego. Bardzo istotnym elementem jest wymóg posiadania przez operatora usługi kluczowej systemu do monitoringu bezpieczeństwa pracy systemów OT. Opracowany przez pracowników KWK Ruda Ruch Bielszowice system skupia się na monitorowaniu bezpieczeństwa fizycznego i środowiskowego wraz z kontrolą dostępu w czasie rzeczywistym. Dzięki rozwiązaniom zastosowanym w naszym systemie posiadamy pełną wiedzę na temat warunków pracy systemów, temperatury, wilgotności, obecności zadymienia, działania poszczególnych maszyn i urządzeń oraz aplikacji, zachowania dokładności 0,1 s dla synchronizacji czasu systemów dyspozytorskich itp. W systemie zastosowano również możliwości monitoringu wizyjnego.

Wiedzę, umiejętności i postawy w kontekście kwalifikacji i bezpieczeństwa pracy przybliżyła **Anna Bentkowska** z Departamentu Wsparcia HR PGG S.A. Prezentacja zawierała aktualne tendencje do indywidualnego spojrzenia na pracownika oraz zagadnienia różnej natury i uwarunkowania osobowe pracownika biorącego

udział w niebezpiecznych zdarzeniach m.in. pracownik a środowisko pracy, funkcja adaptacyjna, aspekt motywacyjny oraz postawy pracownika, skłonność lub awersja do ryzyka. Przedstawiona została również charakterystyka nowego pokolenia, jego potrzeby i wartości w kontekście bezpieczeństwa pracy.

Grzegorz Ochman – dyrektor Biura Bezpieczeństwa i Higieny Pracy PGG S.A. i **Grzegorz Pyka** z Oddziału Zakład Informatyki i Telekomunikacji **przygotowali prezentację związaną z zastosowaniem wirtualnej rzeczywistości w procesie szkoleń pracowników kopalń.**

Aktualnie są wdrożone cztery aplikacje szkoleniowe: elementy obsługi przenośnika taśmowego, wymiana uszkodzonej części w stacji transformatorowej, zachowanie się pracownika w pomieszczeniu biurowym podczas pożaru oraz gaszenie palącego się metanu w kombajnowym przodku chodnikowym. Wybór tematyki scenariuszy został zweryfikowany pod kątem możliwości pokazania sytuacji, których w rzeczywistych warunkach nie da się przećwiczyć

Temat transportu osobowego przenośnikami taśmowymi przeznaczonymi wyłącznie do jazdy ludzi przedstawił **Czesław Gwóźdź** – nadsztygar nadzoru inwestycji dołowych, inspektor ds. wyalazczości z kopalni „Mysłowice–Wesoła”.

Opisano na podstawie doświadczeń nowatorskie elementy bezpieczeństwa oraz sposób optymalizacji zadań transportowych ze szczególnym uwzględnieniem komfortu oraz ergonomii jazdy ludzi przenośnikami taśmowymi. Zostały przedstawione etapy rozwoju oraz plany dotyczące układów transportu przenośnikami taśmowymi, a także wskazano na otrzymane efekty wprowadzenia tego typu transportu osobowego.

Coroczne spotkania w ramach tej konferencji, wymiana poglądów praktyków górniczych, specjalistów oraz środowiska naukowego to ważny element dyskusji służący bezpieczeństwu i rozwojowi pracowników zakładów górniczych.

Likwidacja szybu Bojków

Kopalnia Sośnica istnieje od 17 października 1917 roku, kiedy wydobyto pierwsze tony węgla z poziomu 130 metrów. Lata 20. i 30. XX wieku to okres rozbudowy kopalni (pogłębianie szybów I i II, budowa nowych poziomów wydobywczych 385 m i 550 m, udostępnianie pokładów węgla i zwiększanie wydobywania). W 1960 r. uruchomiono szyb wentylacyjno-materiałowy Bojków wraz z Polem Bojków. W latach 70. i 80. XX wieku uruchomiono szyby IV i VI, co spowodowało udostępnienie nowych poziomów wydobywczych 750 m i 950 m. W okresie od 1 lipca 2005 roku do 29 kwietnia 2015 roku KWK Sośnica była połączona z KWK Makoszowy i funkcjonowała w ramach Kompanii Węglowej S.A. jako dwuruchowa kopalnia Sośnica-Makoszowy. Od 30 kwietnia 2015 roku, po rozdzieleniu kopalni Sośnica-Makoszowy, KWK Sośnica funkcjonowała jako samodzielna kopalnia w ramach Kompanii Węglowej S.A., od 29 kwietnia 2016 roku funkcjonuje w strukturach Polskiej Grupy Górniczej S.A.

W marcu tego roku rozpoczęto fizyczną likwidację zabudowań Pola Bojków, czyli trzech szybów – Bojków i VI oraz niewielkiej, ceglanej wieżyczki szybu Podsadzkiego, położonego przy moście podsadzkiowym. Likwidacja była już planowana w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, później pomysł ten powrócił blisko 10 lat później, kiedy to kopalnia Makoszowy została całkowicie zlikwidowana, a rola pola Bojków została mocno ograniczona poprzez alokację załogi na ruch główny Sośnicy. Most podsadzkiowy przestał być wykorzystywany w roku 2017, a funkcjonowanie szybu Bojków znacząco ograniczono. Rozpoczęto plany funkcjonowania kopalni już bez szybów Bojków i Podsadzkiego, z wykorzystaniem szybu VI dla transportu długich materiałów i okazjonalnych zjazdów. Los szybu Bojków przesądzony został, gdy poważnej awarii uległa jego maszynowa wyciągowa, a dokładniej jej silnik. W związku ze znikomą rolą szybu i widmem jego likwidacji, kosztowna usterka ostatecznie przekreśliła jego dalszy byt.

FOT.: DAMIAN DREWNIAK

Nochall

Dawno tymu, a działo się to we Łorzegowie, żoł się jedyn chop. Niy miol żodnego, bo żona mu umarła jak miol się urodzić ich synek. Miyszkoł we familoku we jedny izbetcie na poddaszu. Boł bardzo bydny, kedyś jak jeszcze robiol na grubie Karol, miol się dobrze, ale miol ciężki wypadek i niy mog już iść do roboty. Dostowol mało pyndzyjka, kero storczała mu na skromniutke życie.

Życie jakoś się kulało, a Łon cołkymi dniami myśłoł ło swoji żonce i synku kery się narodził martwy. Ze tego myslinio i żalości robiol cołkymi dniami różnorake rzeczy ze drzewa – lalki, koniki, fujarki, broszki i co tam ino.

Sprawiało Mu to dużo uciechy, bo cołki czos myśłoł, że robi to do swoji żonki i synka.

Roz na tydziń deptol na targ we Lipinach, abo do Bytomia i tam za pora grosikow sprzedowol te piękne zabawki. Boło tyż i tak, że bajtel się upar na jakoś zabawka, a matulka niy miała piniydzy – to Łon doł za darmo, bo żol Mu się robiolo bajtla. Jak potym widziol jak bajtel się raduje to Jymu serce podwójnie się radowało. Myśłoł się tyż, że tam na wyrchu raduje się jego synek.

Kedyś jak szoł ze Bytomia do dom ze targu przelaziol przez łošek we Rymizie i tam znol fajny koncek drzewa. Wydowol Mu się taki blank inkszy anizeli te, ze kerech robiol zabawki.

Dugo niy myśłoł, chapnął go pod ręką i podeptol do doma. Jak prziszoł zrobiol się logyń we piecu. Kłoczek, kery znol, położol wele pieca, żeby się suszoł, a som zjod wierzcho i się legnoł spać.

Rano jak się łobudziol niy mog się przypomnieć co Mu się śnioło. Myśłoł, myśłoł, ale nic niy mog się przypomnieć. Zrobiol się logyń we piecu, zjod śniodanie i zaczoł swoja rzeźbiarsko robota.

Wziol nożyk, tyn kłoczek co go wczoraj znol i zaczoł dubać. Jak tak duboł, duboł – to co mu się zaczęło pokazywać? Przipominało mu to, co widziol we śnie. Terozki już wiedziol. To przecamś jest Jego synek, kery mu się wyśnioł.

Jak skończyol niy Mog się nadziwić. Wyglondol jak żywy.

Wycאוłwoł Go, wyściskoł, festy się radoł, ale miol tyż łezki we łoczach, bo wiedziol, że Łon jest ino ze drzewa.

Ani się niy łobejrzoł, kedy zrobiolo się cymno i cza boło iść spać.

Jak się ze rana łobudziol zrobiol logyń, śniodanie, porzykoł i zaczoł śniodać.

Naroz słyszy głos: – Jo by tyż cosik zjod tatulku...

Zeflik się rozglondo – niy ma żodnego.

A tu zaś – dejcie chleba i tyju tatulku i wejście Mie do stoła...

Zeflik dali zaglondo bele kaj i nic niy widzi. Już myśłoł, że Mu się coś motło we gowie, a tu zaś słyszy:

– Poćcie tu wele pieca Jo tu leża, Jo jest tyn synek kerego wyście wczoraj wydubali ze tego klocka coscie znolli.

Zeflik podłoz wele pieca i niy wierzy swojym łoczom.

Na zoli... leży drzewiany synek kery mru-go łoczami i ruszo wargami. Trocha ciężko Mu ruszać rękoma i nogami.

Zeflik wziol Go na rynce poloż do stoła i posadziol go na stołku. Som tyż się siednoł, bo już miol się ino kipnać ze wraży-

nio. Siedzieli tak i paczeli jedyn na drugigo i kożdy boł się cosik pedzieć.

Zeflik podol synkowi tyj i sznita chleba i podziwiol się jak Tyn smacznie wcino. Jak już zjod, Zeflik się łodezwol:

Skoro żeś już jest, to cza to uszanować, a skoro umiysz łązić jeść i pić i godać to cza Ci dać jakeś miano...

Myśłoł, myśłoł i wymyśłoł. Wiysz tak patrzy na Ciebie i widza, żeś jest bardzo gryfny. Trocha mi się nosek niy udoł, ale to niy szkodzi. Za to dom Ci na miano Nochalek. I tak łostało.

Łod tego czasu boło we chałpie wesoło. Zeflik miol już kamrata, ze kerym mog się pogodać. Ale tak niy do końca.

Miol tyż ze tym swojym synkiem trocha utropy, a to skuli tego, że Tyn gizoł co zmru-gnoł, to scyganiol. Godoł tatulkowi, że widziol jak jedyn chop we lesie na drzewie łowiol ryby, to zaś widziol jak wtoś polowol we rzece na dziki. Innym razym zaś dostol pora groszy łod tatulka na książki, a Łon poszoł się na karuzele, a Tatulkowi zaś pedziol, że straciol piniodze. Niy chciało Mu się tyż łązić do szkoły, zawdy coś wymyśłoł. A to, że pani choro, a to, że szkoła zawarto, a to, że gowa go boli. I tak tym cygaństwom niy boło końca.

Take to utrapinye miol Zeflik ze tym swojym synkiem. Roz już boło za dużo tego cygaństwa i tatulek wziol Go ku siebie i mu pedziol: Pamiyntej się. Łod teraz, za każde cygaństwo bydziesz miol dukszy nos.

Nochalek nic się ze tego niy robiol i dali cyganiol. Ani się niy łobejrzoł jak mu się robiol coroz to wykszy nos, kery boł już taki wielgachny, że niymog już borok łązić, bo mu tyn nochol zawodzoł. Boł ino

przidatny ptokom, bo siadali na nim jak na prątku.

Tatulkowi było trocha smutno, bo niy myślał, że to co mu powiy, to się spełni, ale co zrobić, kara musi być za cyganstwo. Ale żeby Mu trocha ulżyć, dorobił mu kołka na końcu nosa.

Nochalek łaził smutny. Przestół już cyganić, ale nos jaki był taki łostoł, tyła ino, że niy robił się już wiykszy.

Roz we piykny dziyń tatulek wziół No-chalka nad rzeka połowić ryby. Roz za razym ciepół wyntka i za kozdym razym wyciągoł ryba. Już pomału szykowali się do dom, aż tu coś fest szarpnęło tak mocno, że tatulek znot się we wodzie. Nochalek festy się śmioł, że tatulek się kąpie, ale niy na dugo. Woda porwała tatulka i roz za razym zaczął iść pod woda i się topić.

Nochalek się wystraszoł, niy wiedziół co mo robić, zaczął ryczeć, że tatulek się topi, ale żodyn Mu niy wierzoł, bo wszyscy myśleli, że Lon zaś cygani. Som do wody był się skoczyć, bo zawdy tatulek Mu godoł, żeby niy włąził nigdy do wody bo jest ze drzewa i woda Go zawsze poniesie hen daleko.

Miłość do tatulka jednak zwyciężoła strach. Skocoł do wody, drapko machoł rynkoma, nogami i dopłynoł do tatulka. Tyn się Go chycioł i razym dopłynili do brzegu.

Leżeli łoba niyprzytomni na brzegu, a ze nieba przyglądała im się fajno Pani. To boła mamulka.

I naroz – niy uwierzycie. Tatulek się łobudziół, Nochalek tyż – ale niy był już ze drzewa ino normalny ludzki i niy mioł już wielgigo nochala.

Bardzo się uradowali, niy mogli się nadziwić tymu co się stało, ale wszystko skumali jak popaczyli we niebo. A tam pokiwała im piykno Pani.

Łod tego czasu żyli się dugo i szczyśliwie, synek już wiyncy niy cyganiół, łaziół do szkoły i wyros na bardzo porządneho chopa.

Tatulek doł Mu tyż inne miano. Terozki nazywoł się Bercik.

A jak już był srogi i się łozynioł to swojym cieckom łosprowioł to takim jednym synku, kerymu ze cyganiynio urosnoł wielki No-chal.

Miłego czytania.

Znamy już zwycięzców VIII Festiwalu Piosenki o Wolności

Młodzi muzycy z całej Polski wzięli udział w finale VIII Ogólnopolskiego Festiwalu Piosenki o Wolności w Katowicach. Organizatorem wydarzenia było Śląskie Centrum Wolności i Solidarności przy kopalni Wujek wspólnie z katowickim oddziałem Instytutu Pamięi Narodowej. Przesłuchania finałowe odbyły się w Studio Koncertowym Radia Katowice 20 kwietnia 2024 roku.

W tym roku do konkursu zgłosiło się ponad 200 młodych artystów. Jury wyłoniło 15 finalistów w kategorii młodszej i 15 w kategorii starszej. W kategorii młodszej pierwsze miejsce zajęła Kornelia Czerwiec z Krakowa, która zaśpiewała piosenkę Stana Borysa „Jaskółka uwięziona”, a w kategorii starszej Dobrosława Wielgosz z Kotlina w Wielkopolsce, która wykonała „Dziwny jest ten świat” Czesława Niemena.

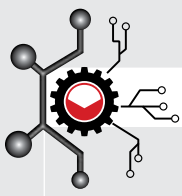
Ogólnopolski Festiwal Piosenki o Wolności, który odbywa się od 2017 roku, jest konkursem skierowanym do dzieci, młodzieży i młodych osób w wieku od 10 do 24 lat. Mogą w nim brać udział wyłącznie soliści – zarówno amatorzy tworzący w zaciszu domowym, jak i młodzi artyści skupieni wokół ośrodków i instytucji kultury czy organizacji młodzieżowych.

OPRAC. DARIA KLIMZA
FOT. ŚLĄSKIE CENTRUM WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI

INICJATYWA BIURA RESTRUKTURYZACJI OPERACYJNEJ I TECHNOLOGICZNEJ

Zaoszczędziliśmy około 10 mln złotych!

Ponieważ optymalizacja zużycia energii może zauważalnie wpłynąć na kondycję finansową całego biznesu, przedsiębiorstwa są zainteresowane długofalowymi działaniami i poszukują innowacyjnych rozwiązań, które mogą zaprocentować w czasach kryzysu energetycznego.

Każdy z Oddziałów musiał opracować plan ograniczenia zużycia energii cieplnej, gdzie zlecono działania krótkofalowe:

- wyłączenie z ruchu zbędnych obiektów,
  - ustawienie temperatury minimalnej w wybranych obiektach (np. rzadko uczęszczanych przez pracowników),
  - zastosowanie regulatorów ciepła,
- oraz długofalowe:
- termomodernizacja obiektów,
  - modernizacja sieci przesyłowych,
  - zastąpienie dotychczasowych źródeł ciepła bardziej wydajnymi, efektywniejszymi,
  - zastosowanie systemów zarządzania energią cieplną,
  - realizacja innych inwestycji prooszczędnościowych,
  - realizacja inwestycji umożliwiających pozyskanie białych certyfikatów.

Nie sposób w krótkim artykule przedstawić wszystkie działania szczegółowe, wspomnijmy więc jedynie o oszczędnościach, które przedstawia poniższy wykres.

PGG S.A. ma całkiem szeroki wachlarz możliwości optymalizowania zużycia – zaczynając od zmiany nawyków pracowników, poprzez odpowiednie dobranie taryfy, modernizację sprzętu czy poszczególnych budynków, a nawet pozyskiwanie alternatywnych źródeł energii.

Z raportu Polskiego Instytutu Energetyki wynika, że w ciągu ostatnich miesięcy w co piątej firmie wzrósł poziom inwestycji. Wiele z nich zdecydowało się na modernizacje, które pozwolą na obniżenie kosztów prowadzenia biznesu pomimo wzrostu cen energii.

Według aktualnych danych Głównego Urzędu Statystycznego wzrost efektywności energetycznej w roku 2022 był większy o 0,5% niż w roku 2021. Obszarem, w którym występuje największe zapotrzebowanie na energię, jest przemysł. Zużycie energii w przemyśle wzrosło o 2,3% w roku 2022 r. w stosunku do roku 2021 i wyniosło 17,3 Mtoe.

Stale rosnące ceny na rynku energii w znaczącym stopniu wpływają na koszty funkcjonowania przedsiębiorstw wydobywczych. Uwzględniając racjonalne planowanie zarządzaniem energią cieplną, jako pakiet solidarnościowej odpowiedzialności przedsiębiorstwa, z inicjatywy Biura Restrukturyzacji Operacyjnej i Technologicznej w PGG S.A. od 2022 przeprowadzono działania w kierunku zwiększenia efektywności energetycznej.

W roku 2023, tak jak rok wcześniej, realizowany był miesięczny monitoring zużycia energii cieplnej. Przyjęte działania w sprawie ograniczenia kosztów funkcjonowania Oddziałów i Zakładów Specjalistycznych Polskiej Grupy Górniczej S.A. poprzez efektywniejsze wykorzystanie energii cieplnej przyniosły oszczędności w wielkości 77 568 GJ. Uwzględniając przyjętą średnią cenę za 1 GJ energii cieplnej na 2023 r., nasza Spółka zredukowała koszty wynikające z prowadzenia działalności o około 10 mln zł.

W analizowanym okresie w oddziałach i zakładach specjalistycznych podjęto łącznie 253 działania krótkofalowe, 155 długofalowych oraz 2 obiekty wyłączono z ogrzewania.

– *Poprawa efektywności energetycznej oraz racjonalne wykorzystanie istniejących zasobów energetycznych, w perspektywie wzrastającego zapotrzebowania na energię, są obszarami kluczowymi dla funkcjonowania przedsiębiorstw wydobywczych – mówi Rafał Gąsior, dyrektor Biura Restrukturyzacji Operacyjnej i Technologicznej.*

Unijna polityka klimatyczno-energetyczna oraz wojna w Ukrainie mają wpływ na sytuację na rynku ciepła i energii elektrycznej, ale i bez tego jest to problem globalny. Coraz więcej i coraz częściej pojawiają się także apele o oszczędzanie energii – od Komisji Europejskiej przez Międzynarodową Agencję Energetyczną po szefów największych firm. Nic dziwnego, że również PGG wpisuje się w ten trend. Cel jest określony: doprowadzić do spadku zapotrzebowania na energię.

Bezpłatne kursy dla Ciebie
i Twoich bliskich

Akademia
PGG

etutor

dla firm

Chcesz rozwijać się zawodowo?

Postaw na naukę branżowego
języka angielskiego z eTutorem.

Wybierz odpowiedni kurs
dla siebie i Twojej branży:

Logistyka i transport:

71 lekcji, dzięki którym
staniesz się ekspertem
w swojej branży

Retail:

aż 15 lekcji z życia sklepu

Customer Care:

15 lekcji pełnych
wskazówek i słownictwa
dla profesjonalnej obsługi
klienta

Workplace Safety:

24 lekcje obejmujące
zagadnienia
bezpieczeństwa w pracy

i odkryw nowe możliwości
jakie na Ciebie czekają!

Zaloguj się

Załóż konto

Korzystaj
ZA DARMO
i wejdź na
wyższy poziom
z eTutorem!